

Projectsecretariaat: A. Duin, Z. Jansstraat 19hs, 1097 CJ Amsterdam, telfax: 020-4681725; mobiel 06-53932036, email: duinpm@xs4all.nl

In de Werkgroep Onderwijs Kinderopvang participeren de werkgevers- en werknemersorganisaties vanuit het onderwijs en de kinderopvang en de ouderorganisaties. De werkgroep wil bijdragen aan een realistische en verantwoorde uitvoering van het beleid met betrekking tot voor- en naschoolse opvang en de samenwerking tussen onderwijs en kinderopvang versterken. De Nieuwsbrief WOK verschijnt minimaal 4x per jaar.

Hoe zit het met de 50 miljoen voor Aanloopkosten organisatie BSO?

Minister van der Hoeven heeft op verzoek van de Kamer eenmalig € 50 miljoen uitgetrokken voor de voorbereidingen die scholen moeten verrichten om per 1-8-2007 aan de resultaatverplichting te kunnen voldoen. Een deel van het bedrag wordt gelijkmatig over de scholen verdeeld, ongeacht het aantal leerlingen. Daarnaast ontvangen scholen een bedrag per leerling voor werkzaamheden die wél afhangen van het leerlingaantal, zoals het overleg met ouders over wensen en mogelijkheden. Aan het bevoegd gezag is in augustus 2006 eenmalig een bedrag van € 6.000,- per basisschool en een bedrag van € 5,36 per leerling toegekend voor het schooljaar 2006-2007. Dit bedrag wordt in twee termijnen uitbetaald, te weten 36% van het bedrag in augustus 2006 en 64% van het bedrag in januari 2007.

(Bron: <http://www.cfi.nl>, Regeling toekenning incidentele middelen voor buitenschoolse opvang (BSO) voor basisscholen.)

Studiedag Werkgroep Onderwijs Kinderopvang

30 Augustus 2006 organiseerde de WOK een studiedag om de mogelijkheden van buitenschoolse opvang op de korte en langere termijn te onderzoeken. De belangstelling vanuit de toekomstige samenwerkingspartners, onderwijs en kinderopvang, was groot en ook vertegenwoordigers van gemeenten schoven aan.

Inspiratie

Janneke Plantenga, één van de inleiders voegde een nieuw toekomstscenario toe aan het eerder gepresenteerde makelaars- en integrale model, het *sequentiële model*: 0-4 jarigen onder verantwoordelijkheid van de kinderopvang, 4-8 jarigen onder verantwoordelijkheid van het schoolbestuur. Met behoud van publieke (onderwijs) en private (kinderopvang) samenwerking en financieringsystematiek. Dat gaf stof tot nadenken.

Dat gold ook voor de bijdrage van **Serv Vinders** die internationale voorbeelden beoordeelde op bruikbaarheid voor Nederland. Ook hij verwees naar de Berlijnse 'sequentiële' oplossing en de investering van 30 miljard pond die in Groot Brittannië in omvorming tot *wrap around* scholen wordt gedaan. Commissaris Jeugdbeleid, **Steven van Eijk**, benadrukte het belang van verantwoordelijkheid op lokaal terrein, vereenvoudiging van regelgeving en een bundeling van financieringsstromen. Hij nodigde de WOK uit adviezen aan een nieuw kabinet te koppelen aan die van de Operatie JONG.

Praktijk aan het woord

In **acht workshops** lieten scholen, gemeenten of kinderopvangondernemers zien hoe zij in de praktijk van alledag de motie van Aartsen/ Bos in praktijk brengen. De belangrijkste conclusies:

- Zorg dat de beide sectoren dicht bij elkaar komen. De kennis over elkaars dagelijkse werkelijkheid is gering en de cultuurverschillen zijn groot.
- (Samenwerking) Begin, zoek elkaar op en verken wat in de plaatselijke situatie past. Wacht niet tot alles vanuit de politiek helder is.
- (Huisvesting) Back to back of hand in hand: samenwonen onder één dak is nog geen samenwerken. Eigendom en beheer in kan ook door een derde partij worden gedaan. Succes staat of valt met heldere praktische afspraken.
- (Dagarrangementen) Ideale situatie is initiatief van onderop vanuit gelijkwaardige partners, gefaciliteerd en gestimuleerd door gemeente (of provincie in landelijk gebied). Verkokering doorbreken.
- (Financiering) Er lijkt genoeg geld en ruimte te zijn, maar uitbreiding van BSO-plaatsen zal alleen lukken wanneer daar sterk op gestuurd wordt. Pleidooi voor investeringsimpuls (financieringsstromen richten) en uitbreidingsmaatregel vanuit rijksoverheid.
- (Personele samenwerking) De ervaring met combinatiefuncties is positief. Sociale partners moeten rechtspositionele zaken gaan oppakken (contracten, loonschalen, opleidingseisen) en de BTW-problematiek bij detachering moet worden opgelost.

- (Rol ouders) Wezenlijke verschillen in positie van ouders in betrokken sectoren. Rol van MR nu niet helder uitgewerkt. Vertrek vanuit het belang van de gebruiker/ouder.
- (Samenwerking met sport) Goede voorbeelden zijn er volop. Lastig is de versnippering bij lokale- en rijksoverheid (drie betrokken ministeries) en uiteenlopende regelgeving. Net als bij de TSO speelt hier de wisselwerking tussen vrijwilligers en beroepskrachten

Herhaling studiedag WOK

In **januari 2007** vindt een herhaling van de studiedag plaats. Exacte datum en locatie volgt. Indien u de vooraankondiging wilt ontvangen, mail dan naar <mailto:duinpm@xs4all.nl>

WOK reageert op wetwijziging Primair Onderwijs i.v.m. buitenschoolse opvang

De Tweede Kamer wil voor de verkiezingen de wijzigingsvoorstellen bespreken zodat de regeling voor- en naschoolse opvang per 1 januari 2007 kan ingaan. De WOK pleit ervoor de wijze van regelen van BSO niet in te vullen, dat kan de school zelf. De WOK vindt de voorgestelde rol van de MR in het voorstel niet helder en niet realistisch. De WOK vraagt verder aandacht voor de relatie van de TSO, de problematiek vanwege twee wetgevingsregimes (Wet PO en WK) en de positie van kinderen met een 'rugzakje'. (zie ook bijlage: Brief minister Van der Hoeven n.a.v. Algemeen Overleg 13 juni jl.)

WOK-advies voor nieuw kabinet

De WOK-organisaties zullen een gezamenlijk advies aan het nieuwe kabinet uitbrengen. Daarin wordt de blik op een toekomst gericht die verder gaat dan 1-8-2007 of één kabinetsperiode. Het advies zal begin november worden aangeboden.

Kinderopvang wordt goedkoper voor ouders

Door de werkgeversbijdrage per 1 januari 2007 te verplichten wordt de kinderopvang voor veel ouders goedkoper. Bovendien verdwijnt veel administratieve rompslomp voor ouders en werkgevers. Dit komt de toegankelijkheid van de kinderopvang ten goede.

Gratis Kinderopvang hot item in verkiezingsprogramma's

In veel verkiezingsprogramma's staat de wens tot gratis kinderopvang: voor drie dagen en alle ouders (PvdA), voor alle dagen voor werkende ouders (VVD, D'66) of voor alle dagen en voor alle ouders (SP, Groen Links). Geen van de partijen legt de link met de ontwikkelingen sinds de motie Van Aartsen/Bos. De WOK gaat daar in het advies aan het nieuwe kabinet aandacht voor vragen.

5 en 6 oktober 2006

Kennisevenement Ruimte voor Kinderen. Innovatieve kinderopvanglocaties vanuit pedagogisch perspectief, Technische Universiteit Delft. Inschrijven via www.ruimtevoorkinderen.nl

5, 10 en 12 oktober 2006

Jeugdbeleid in beweging, drie regionale VNG-bijeenkomsten over de laatste ontwikkelingen op het gebied van lokaal jeugd- en onderwijsbeleid. Deelsessies over o.a. actualiteiten in de kinderopvang, de lokale educatieve agenda en onderwijshuisvesting. Voor beleidsmedewerkers jeugd- en onderwijsbeleid en overig geïnteresseerden. Informatie via <mailto:cs@vng.nl>.

2 november 2006

Plannen voor voor- en naschoolse opvang, conferentie voor directeuren primair onderwijs, managementgroep PO, Onderwijsbond CNV. Voor informatie en aanmelding, ask@ocnv.nl

Vanuit de veldorganisaties komen er diverse vragen bij de WOK binnen; die leggen we vervolgens voor aan OCW en SZW. Heeft u vragen, stuur ze naar projectsecretariaat WOK: <mailto:duinpm@xs4all.nl>

- **50 miljoen ook voor aanpassing huisvesting?**

"Mag de vergoeding voor aanloopkosten voor de organisatie van voor- en naschoolse opvang ook worden gebruikt voor aanpassing in het gebouw?"

Ministerie OCW: Nee, de middelen zijn bedoeld ter compensatie van de tijd die nodig is voor de voorbereiding.

- **36 miljoen voor TSO?**

Met ingang van 1 augustus 2006 zijn schoolbesturen verantwoordelijk voor het (laten) organiseren van de tussenschoolse opvang. Hiervoor wordt aan de schoolbesturen ruim 36 miljoen toegekend. Het budget voor personeels- en arbeidsmarktbeleid is per 1 augustus verhoogd maar niet met een bedrag voor TSO. Hoe zit dat?

Ministerie OCW: De € 36 miljoen voor TSO is voor het overgrote deel terug te vinden op het budget voor materiële instandhouding. Het gaat hier om een structureel bedrag dat alle scholen ontvangen. Een klein deel zit in het personeelsbudget. Het bedrag van € 3 miljoen dat beschikbaar is voor scholing van overblijfsmedewerkers is een subsidieregeling (zie ook www.cfi.nl; Subsidieregeling scholing overblijfsmedewerkers primair onderwijs 2006 – 2007) De regeling is in werking getreden op 26 mei 2006.

- **Bso in schoolgebouw**

Als wij als kinderopvangorganisatie de VSO/NSO op scholen gaan doen, zijn dan alle eisen t.a.v. veiligheid van toepassing zoals die in onze eigen gebouwen gelden? Bijvoorbeeld verwarmingsombouw, veiligheidsglas etc.? Idem t.a.v. inzet leidster-kind-ratio en achterwachteis?

Ministerie OCW: Ja, de BSO moet aan alle eisen voldoen zoals opgesteld in de Wet Kinderopvang, dus ook als de opvang in het schoolgebouw plaatsvindt.

- **Opvang in schoolvakanties?**

Zijn scholen onder de nieuwe wetgeving ook verplicht om opvang tijdens de vakanties tussen 7.30 en 18.30 aan te bieden als een ouder daarom vraagt?

Ministerie OCW: Het verzoek van de ouders is leidend voor de invulling van het voorstel door de school. Naar aanleiding van dit verzoek bespreken scholen met desbetreffende ouders wat zij willen. Daarna wordt een uitvoeringsmodel voorgesteld dat zo nauw mogelijk aansluit bij hun wensen. Wanneer ouders aangeven dat zij opvang tijdens roostervrije dagen en schoolvakanties wensen, dan is de invulling hiervan onderwerp van bespreking tussen de school en de ouders.

- **Maar er is een wachtlijst!!!**

"In hoeverre kunnen ouders opvang opeisen bij de directie van een school? Stel een school gaat in zee met een opvangorganisatie, maar die heeft een wachtlijst. Heeft de school het dan geregeld, of moet de school er voor zorgen dat iedere ouder plek heeft?"

Ministerie OCW: Als er sprake is van een wachtlijst, is te verwachten dat scholen een arrangement bieden met meerdere kinderopvangorganisaties. En het ligt voor de hand dat een kinderopvangorganisatie overweegt om wegens groeiende vraag het aanbod uit te breiden. Welke oplossingen er zijn bij een wachtlijst, hangt dus af van de wensen van ouders en de lokale situatie.

In elke WOK- Nieuwsbrief zal een 'good practise' van de samenwerking tussen onderwijs en opvang worden opgenomen met contactgegevens voor meer informatie.

Wilt u zelf een goed praktijkvoorbeeld aandragen, stuur dit naar het WOK-projectsecretariaat : <mailto:duinpm@xs4all.nl>

KinderRijk en Amstelveense basisscholen delen personeel

Combinatiesfuncties in de praktijk (1)

Sinds enige jaren werkt kinderopvangorganisatie KinderRijk met zogeheten combifuncties: medewerkers die 's morgens op een basisschool werken als onderwijsassistent, tussen de middag het overblijven verzorgen en 's middags werken op de buitenschoolse opvang. Steeds meer scholen in Amstelveen zijn enthousiast over deze mogelijkheid. Op dit moment werken acht medewerkers in een combifunctie; drie Amstelveense scholen doen mee.

Opleiding/ taakniveau

Het minimum opleidingsniveau is SPW-3, maar niet iedere medewerker is geschikt voor een combifunctie. De medewerker ondersteunt de docent in de klas en werkt in de opvang zelfstandig. Ze nemen verschillende rollen in en dragen verschillende verantwoordelijkheden. Dat vraagt een flexibele instelling en een vermogen om goed samen te werken. Aanvullende competenties zijn initiatiefrijk en oplossingsgericht.

Rechtspositie

De combimedewerkers hebben een gewone werkweek, maar zijn in dienst van twee werkgevers: voor de uren opvang bij KinderRijk voor de onderwijstaken bij de basisschool. Ze vallen dus onder twee CAO's met bijbehorende arbeidsvoorwaarden. Dat is niet ideaal, in de praktijk kan dat lastige situaties opleveren op het gebied van salarisopbouw, verlofdagen pensioen e.d.

Welke afspraken met de basisschool?

Met de school legt KinderRijk de werkafspraken over bijvoorbeeld werktijden, verlof, functionerings- gesprekken vast. Een belangrijke succesfactor is de positionering van de medewerker in de school. Een goede introductie in het schoolteam maakt veel uit.

Wat kan beter?

- De constructie met twee contracten moet worden vervangen door één dienstverband met de mogelijkheid van detachering. Dat is nu niet haalbaar vanwege de BTW die in rekening moet worden gebracht.
- De opleiding voor groepsleidster en onderwijs-assistent zijn òf gericht op kinderopvang, òf op onderwijs. Een geïntegreerde opleiding kan beide sectoren beslaan en inspelen in op de toenemende samenwerking.
- Vergroten van de bekendheid met combifuncties onder scholen.
- Scholen ontbeert het nu aan financiële middelen om structureel onderwijsassistenten aan te nemen.

Voordelen van combinatiefuncties op een rij:

- een vertrouwd gezicht voor kinderen gedurende de dag
- continuïteit in pedagogische begeleiding
- een completer beeld van het kind
- verlichting werkdruk docenten
- kwaliteit tussenschoolse opvang
- een functie met ontplooiings- mogelijkheden
- aantrekkelijk dienstverband
- een samenwerkingsimpuls school-kinderopvang

Voor meer informatie over combifuncties bij KinderRijk: <mailto:pz@kinderrijk.nl>

Bijlagen bij deze nieuwsbrief:

- Wijzigingstekst Wet Primair Onderwijs en Wet Medezeggenschap Onderwijs
- Brief minister Van der Hoeven toelichting uitwerking Van Aartsen/ Bos, september 2006.

De voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal
Postbus 20018
2500 EA Den Haag

Den Haag

Ons kenmerk

PO/ZO/2006/35540

Onderwerp

Rol van de medezeggenschapsraad bij
invoering nieuwe taak basisscholen om
buitenschoolse opvang te organiseren

Inleiding

In het algemeen overleg van 13 juni 2006 heb ik met uw Kamer gesproken over de nieuwe taak van basisscholen om op verzoek van ouders te zorgen voor de organisatie van buitenschoolse opvang voor hun kinderen. Op 28 augustus 2006 heb ik u het wetsvoorstel daarvoor gestuurd. In het algemeen overleg heb ik u toegezegd dat ik u nog vóór de behandeling van het wetsvoorstel nader zou informeren over de rol van de medezeggenschapsraad in het proces. In deze brief beschrijf ik die. Verder ga ik in de brief nader in op enkele andere punten die tijdens het algemeen overleg aan de orde waren, zoals financiële ondersteuning en bekostiging van huisvesting.

Ouders hebben een individueel recht om de basisschool aan te spreken op de organisatie van buitenschoolse opvang. Zoals ook in de Memorie van Toelichting bij het wetsvoorstel staat, speelt de medezeggenschapsraad geen rol in het verzoek van deze ouders. De medezeggenschapsraad brengt alleen advies uit over de wijze waarop er invulling aan gegeven wordt waarbij de vraag van de ouders leidend is.

De positie van ouders

Het wetsvoorstel bepaalt dat basisscholen per 1 augustus 2007 op verzoek van ouders moeten zorgen voor de organisatie van buitenschoolse opvang voor hun kinderen. Op basis van de wensen van de ouders stelt de school, in samenspraak met deze ouders, een uitvoeringsmodel voor. De school legt het uitvoeringsmodel voor aan de medezeggenschapsraad. Deze raadpleegt de ouders daarover en brengt daarna advies uit. Vervolgens stelt de school zijn model vast.

Er is geen ondergrens gesteld aan het aantal ouders dat per school om opvang kan verzoeken. Ook als maar één ouder om buitenschoolse opvang verzoekt, zal de school die moeten organiseren. In de praktijk zal de school dan afspraken maken met een reeds bestaande kinderopvangorganisatie.

De vraag van ouders zet het traject dus in gang. Daarmee zijn zij een belangrijke partij in de buitenschoolse opvang. In deze paragraaf beschrijf ik – per fase in het traject – de positie van individuele ouders en van ouders als groep.

Eerste fase: ouders verzoeken school om buitenschoolse opvang

In de eerste fase verzoeken individuele ouders de school om te zorgen voor de organisatie van buitenschoolse opvang. Om zo veel mogelijk rekening te kunnen houden met de wensen van deze ouders, voert de school gesprekken met hen. De school biedt een collectieve voorziening. Ouders kunnen individueel aanspraak maken op deze collectieve voorziening. Scholen waarbij veel ouders om buitenschoolse opvang verzoeken, kunnen ervoor kiezen om meer dan één mogelijkheid voor buitenschoolse opvang te organiseren.

Voorbeeld 1, Een middelgrote school in de stad

Een middelgrote school in een stad heeft het verzoek van 15 ouders/ouderparen om voor 23 kinderen buitenschoolse opvang (bso) te regelen per 1 augustus 2007. Deze school heeft al goede contacten met een buitenschoolse opvang in de buurt. De meeste 'bso-kinderen' gaan daar na schooltijd naartoe. De school heeft met de ouders gesproken over hun wensen voor buitenschoolse opvang. Uit de gesprekken blijkt dat de meeste graag de bestaande opvangmogelijkheden zouden willen formaliseren, zodat hun kinderen naar deze opvang kunnen blijven gaan. Er zijn echter 4 ouderparen van wie de (6) kinderen naar een andere buitenschoolse opvang gaan. Ook deze organisatie wil graag de aansluiting met de school verzorgen. Na goed overleg met alle verzoekende ouders stelt de school aansluiting met beide genoemde organisaties voor. Voordelen:

- afhankelijk van het inhoudelijke aanbod kunnen ouders kiezen voor een buitenschoolse opvang waarbij ze er in ieder geval van verzekerd zijn dat deze aansluit op de lestijden van de school;
- mocht de vraag naar opvang in de toekomst toenemen, dan is er zicht op meerdere mogelijkheden voor uitbreiding van het aantal kindplaatsen.

Voorbeeld 2, Een kleine plattelandsschool

Bij een kleine plattelandsschool verzoeken 2 ouderparen om buitenschoolse opvang voor 3 kinderen vanaf 1 augustus 2007. Tot nu toe hebben deze ouders opvang na schooltijd altijd geregeld in het 'familie- en kenniscircuit', maar met de nieuwe taak voor de basisscholen leggen ze hun verzoek bij de directeur van school neer. Deze school heeft geen bso-contacten omdat er geen buitenschoolse opvang in de buurt van school is. Voor 3 kinderen is het voor de school niet rendabel een kinderopvangorganisatie op te richten die vervolgens opvang kan aanbieden. De ouders zouden dit wel graag zien, dus deze discussie laait flink op. De school komt met een alternatieve oplossing. Er is een ouder gevonden met kinderen op dezelfde school die zich wil aansluiten bij een geregistreerde organisatie om gastouder te worden. Zij wil de 3 'bso-kinderen' thuis buitenschoolse opvang bieden. De ouders vinden dit een goede oplossing, mits de school de oplossing heroverweegt als de vraag naar buitenschoolse opvang toeneemt.

Naast het organiseren van buitenschoolse opvang kan de school sluitende dagarrangementen realiseren door naschoolse activiteiten aan te bieden. In het algemeen organiseren scholen nu ook al allerlei activiteiten na schooltijd. Het is wenselijk dat dit zo blijft. De naschoolse activiteiten bieden echter geen naschoolse opvang zoals die bedoeld is in de uitwerking van het wetsvoorstel. De Wet Kinderopvang is niet van toepassing op de naschoolse activiteiten. Daarom krijgen ouders voor deze activiteiten ook geen compensatie via belastingteruggave.

Tweede fase: school legt voorstel voor aan medezeggenschapsraad

Alles wat van invloed is op het onderwijs op school of op de gang van zaken op school, wordt in de medezeggenschapsraad besproken. Daarom wordt de medezeggenschapsraad ook betrokken bij de organisatie van buitenschoolse opvang.

In de tweede fase legt de school het voorstel voor de organisatie van buitenschoolse opvang voor advies voor aan de medezeggenschapsraad. In de medezeggenschapsraad zijn de ouders als groep vertegenwoordigd. Bovendien moet de medezeggenschapsraad eerst de ouders raadplegen voordat hij advies uitbrengt. Het adviesrecht van de medezeggenschapsraad als geheel waarborgt ook de positie van het personeel in dit traject.

Daarnaast bepaalt de Wet medezeggenschap op scholen dat de medezeggenschapsraad advies uitbrengt als scholen een duurzame relatie aangaan met andere organisaties (artikel 11, lid d). Het uitvoeringsmodel voor buitenschoolse opvang bepaalt de invloed daarvan op de gang van zaken op school, en eventueel op het onderwijs als ouders en de school kiezen voor inhoudelijke samenhang tussen onderwijs en opvang.

Kiezen school en ouders bijvoorbeeld voor het 'makelaarsmodel', dan zal het onderwijzend personeel waarschijnlijk praktische afspraken maken over het ophalen van 'bso-kinderen'. Als de school besluit om zelf een kinderopvangorganisatie op te richten, kunnen de consequenties groter zijn. De school en de buitenschoolse opvang maken dan bijvoorbeeld afspraken over het gebruik van lokalen, schoolmaterialen, buitenruimtes, etc. Het is ook denkbaar dat de samenwerking nog verder gaat; de school en de buitenschoolse opvang stemmen dan bijvoorbeeld het onderwijs en de opvang ook inhoudelijk op elkaar af.

De afspraken die de school en de ouders maken, gelden zo lang beide partijen die goed vinden, maar ten minste voor een periode van een jaar. Ouders die een nieuwe afspraak met de school willen maken, of een bestaande afspraak willen veranderen, melden dit aan de medezeggenschapsraad. Deze zet zo'n verzoek op de agenda voor overleg met de schoolleider.

Voorbeeld 3, Een kinderrijke wijk

Een grote school in een kinderrijke wijk heeft van veel ouders (het betreft ongeveer een kwart van de kinderen) het verzoek gekregen om vanaf 1 augustus 2007 buitenschoolse opvang te organiseren. In overleg met de betrokken ouders kwam naar voren dat de wens leeft om de opvang in en om de school te laten plaatsvinden. De faciliteiten zijn er, dus stelt de school voor om zelf een kinderopvangorganisatie op te richten en buitenschoolse opvang te bieden. Dit voorstel wordt, met instemming van betrokken ouders, voorgelegd aan de medezeggenschapsraad. De medezeggenschapsraad raadpleegt alle ouders hierover. Van de groep ouders die geen gebruik maakt van buitenschoolse opvang, is een deel huiverig voor dit voorstel. Zij zijn bang dat de 'core business' van de school – onderwijs geven – in het gedrang komt. De medezeggenschapsraad spreekt uitvoerig over het voorstel met deze ouders. Dankzij die gesprekken raken ze ervan overtuigd dat het onderwijs niet te lijden zal hebben van de nieuwe taak. De ouders laten aan het advies van de medezeggenschapsraad toevoegen dat ze betrokken willen worden bij de evaluatie. Door de bemiddeling van de medezeggenschapsraad voelen alle ouders zich serieus genomen. Óók de ouders die geen gebruik maken van de buitenschoolse opvang en die zich zorgen maakten. Ze begrijpen de keuze van de school en stemmen in met het voorstel.

Voorbeeld 4, Een school met drie locaties

Een middelgrote school met drie locaties in een gemeente net buiten de Randstad is met verzoekende ouders in gesprek over de uitvoering van haar nieuwe taak. Het lijkt er sterk op dat de meeste ouders het wel een goed plan vinden om de 'bso-kinderen' na schooltijd op te laten halen met een busje. Dat rijdt bij elke locatie langs om de kinderen naar de bso-voorziening in de buurgemeente te brengen. De school legt dit voorstel aan de medezeggenschapsraad voor. Bij raadpleging van alle ouders blijkt dat de ouders van de 'bso-kinderen' op de derde locatie geen voorstander van dit plan zijn om dat hun kinderen na de les een kwartier moeten wachten voordat ze opgehaald worden. Het is namelijk niet duidelijk onder welke verantwoordelijkheid hun kinderen vallen tijdens die wachttijd en hoe dat kwartier ingevuld wordt. Daarnaast zijn er enkele ouders (van alle locaties) die de opvang bij de buurgemeente te ver weg vinden. Kortom, lang niet alle ouders zijn tevreden over het voorstel. De medezeggenschapsraad wil voorkomen dat deze ouders individueel bij de locatiedirecteuren aankloppen met hun bezwaren en gaat het gesprek met ze aan. In een aantal gesprekken, waarbij later ook de andere ouders die een verzoek om buitenschoolse opvang gedaan hebben en de school betrokken worden, ontstaat er een nieuw voorstel. Dit is gebaseerd op het oude, maar aangevuld met duidelijke afspraken over het 'wachtkwartier' en een gastouder die voor een paar kinderen

dichtbij de school buitenschoolse opvang zal verzorgen.

Dankzij de medezeggenschapsraad is de onvrede van een groep ouders niet uitgegroeid tot individuele conflicten met de schoolleiding. De bemiddeling heeft geleid tot constructieve gesprekken waaruit een bevredigende oplossing naar voren is gekomen.

Als de school en de medezeggenschapsraad er samen niet uitkomen, kunnen de partijen zich richten tot de bestaande, onafhankelijke geschillencommissie voor de medezeggenschap. Als dat niet leidt tot een resultaat waarmee beide partijen kunnen leven, dan kunnen de partijen in beroep gaan bij de rechter. Als individuele ouders er met de school en de medezeggenschapsraad niet uitkomen, dan kunnen ze hun klacht indienen bij de klachtencommissie van de school.

Derde fase: medezeggenschap over de buitenschoolse opvang

De derde fase van het traject is de medezeggenschap van ouders over de buitenschoolse opvang. Dit is geregeld via de Wet kinderopvang. Het uitgangspunt daarbij is dat elke kinderopvangvestiging een oudercommissie heeft. Deze oudercommissie heeft in ieder geval adviesrecht over bepaalde, in de wet genoemde onderwerpen als beleid op het gebied van opvoeding, veiligheid en gezondheid, beleid op het gebied van spel- en ontwikkelingsmogelijkheden, voeding, openingstijden en prijswijzigingen. De kinderopvangorganisatie kan er daarnaast voor kiezen om de oudercommissie over meer onderwerpen te raadplegen of verdergaande bevoegdheden te geven. De ondernemer heeft een informatieplicht richting oudercommissie. Elke kinderopvangorganisatie heeft een regeling en een persoon om eventuele klachten correct af te kunnen handelen. Als een basisschool zelf een kinderopvangorganisatie opricht die buitenschoolse opvang aanbiedt, dan heeft deze buitenschoolse opvang zijn eigen oudercommissie. De medezeggenschapsraad van de school speelt hier geen enkele rol bij.

Middelen

In het algemeen overleg van 13 juni 2006 heb ik u toegezegd de Kamer te informeren over de middelen voor de scholen en de huisvesting. Daar gaat deze paragraaf op in.

Middelen voor de voorbereiding

Ik heb eenmalig € 50 miljoen uitgetrokken voor de voorbereidingen die scholen vanaf 1 januari 2007 moeten treffen om vanaf 1 augustus 2007 buitenschoolse opvang te kunnen aanbieden. Daarover heb ik u geïnformeerd in mijn brief van 26 juni 2006 (Kamerstukken 2005-2006, 30300 VIII, nr. 250). Het grootste deel van het bedrag wordt gelijkelijk over de scholen verdeeld. De inspanning die scholen moeten leveren is immers voor alle scholen min of meer gelijk. Het maakt daarbij niet uit hoeveel leerlingen ze hebben. Op deze manier profiteren ook de kleine scholen optimaal van de beschikbare middelen. Daarnaast ontvangen scholen een bedrag per leerling voor werkzaamheden die wél afhangen van het leerlingaantal, zoals het overleg met ouders over de wensen en mogelijkheden.

Ik laat onderzoeken hoeveel tijd de scholen structureel kwijt zijn aan hun nieuwe taak. Het onderzoek richt zich op vragen als: hoeveel tijd besteden scholen aan uitvoeringstaken? Welke taken zijn dat? Wie voert die taken uit? En wat is de rolverdeling tussen de school aan de ene kant en samenwerkingspartners als kinderopvangorganisaties en de gemeente aan de andere kant?

Middelen voor huisvesting

Buitenschoolse opvang kan plaatsvinden op een locatie van de (bestaande) kinderopvangorganisatie. De financiering van de opvanglocatie is berekend in de uurprijs die ouders betalen voor buitenschoolse opvang. Als een school zelf buitenschoolse opvang wil

bieden, moet zij daarvoor een kinderopvangorganisatie oprichten. Ook deze organisatie valt onder de Wet kinderopvang. De ruimte die de school (meer precies: de kinderopvangorganisatie die de school heeft opgericht) wil benutten voor buitenschoolse opvang, moet zij huren van de gemeente – óók als het een eigen klaslokaal betreft. De kosten van de huur worden doorberekend in de uurprijs van de opvang en worden dus betaald door de ouders.

Ook als de huisvesting (binnen of buiten de school) ná 1 augustus 2007 aangepast moet worden om er buitenschoolse opvang in te laten plaatsvinden, berekent de organisatie de kosten daarvan door in de uurprijs. De ouders betalen dus. Kinderopvangorganisaties kunnen de mogelijkheden voor noodzakelijke (voor-)investeringen bespreken met de gemeente. Gemeenten kunnen voor de huisvesting leningen verstrekken aan kinderopvangorganisaties, dus ook aan scholen die een kinderopvangorganisatie opgericht hebben. Daarnaast bestaat voor onderwijsinstellingen, die eigenaar zijn van het schoolgebouw of waar de gemeente garant wil staan, de mogelijkheid om onder bepaalde voorwaarden geld van het Rijk te lenen. Dit is het zogenaamde schatkistbankieren.

De minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,

Maria J.A. van der Hoeven

Wijziging van de Wet op het primair onderwijs en de Wet medezeggenschap onderwijs 1992 in verband met buitenschoolse opvang

VOORSTEL VAN WET

Allen, die deze zullen zien of horen lezen, saluut! doen te weten:

Alzo Wij in overweging genomen hebben, dat het wenselijk is de Wet op het primair onderwijs en de Wet medezeggenschap onderwijs 1992 aan te passen teneinde het bevoegd gezag desgevraagd te laten zorg dragen voor de aansluiting tussen onderwijs en kinderopvang;

Zo is het, dat Wij, de Raad van State gehoord, en met gemeen overleg der Staten-Generaal, hebben goedgevonden en verstaan, gelijk Wij goedvinden en verstaan bij deze:

ARTIKEL I

In de Wet op het primair onderwijs worden de volgende wijzigingen aangebracht:

A

Artikel 13, eerste lid, onderdeel j, wordt vervangen door:

j. de wijze waarop de voorzieningen, bedoeld in artikel 45, worden georganiseerd.

B

Artikel 45 wordt gewijzigd als volgt:

1. Het opschrift wordt vervangen door: Artikel 45. Tussenschoolse opvang en organisatie van de buitenschoolse opvang

2. Voor de tekst wordt de aanduiding "1." geplaatst.

3. Er wordt een lid toegevoegd, luidend:

2. Het bevoegd gezag van een basisschool draagt op daarvoor met ouders afgesproken dagen, zorg voor de organisatie van kinderopvang in de zin van de Wet kinderopvang, voor leerlingen, op doordeweekse niet-schooldagen, niet zijnde algemeen erkende feestdagen en op schooldagen gedurende de voor- en naschoolse periode, tussen 07:30 uur en 18.30 uur, indien een of meer ouders hierom verzoeken. De kosten die uit de opvang als bedoeld in de eerste volzin voortvloeien, komen voor rekening van de ouders.

ARTIKEL II

In de Wet medezeggenschap onderwijs 1992 worden de volgende wijzigingen aangebracht:

A

In artikel 7 vervalt aan het slot van onderdeel q "en", wordt aan het slot de punt vervangen door "; en", en wordt na onderdeel r een nieuw onderdeel toegevoegd, luidend:

s. vaststelling of wijziging van de wijze waarop de voorziening, bedoeld in artikel 45, tweede lid, van de Wet op het primair onderwijs, wordt georganiseerd.

B

Artikel 11, vijfde lid, wordt vervangen door:

5. Een besluit met betrekking tot een aangelegenheid als bedoeld in de artikelen 7, onderdeel s, en 9, onderdeel g, wordt niet genomen dan na raadpleging van de ouders.

ARTIKEL III

Indien het bij koninklijke boodschap van 20 december 2005 ingediende voorstel van wet houdende nieuwe bepalingen met betrekking tot medezeggenschap op scholen als bedoeld in de Wet op het primair onderwijs, de Wet op de expertisecentra en de Wet op het voortgezet onderwijs (Wet medezeggenschap op scholen) (Kamerstukken I 2005/06, 30 414, nr. A) tot wet is of wordt verheven en eerder in werking is getreden of treedt dan deze wet, wordt artikel II vervangen door:

ARTIKEL II

In de Wet medezeggenschap op scholen worden de volgende wijzigingen aangebracht:

A

In artikel 11 vervalt aan het slot van onderdeel n “en”, wordt aan het slot van onderdeel o de punt vervangen door “; en”, en wordt na onderdeel o een nieuw onderdeel toegevoegd, luidend: p. vaststelling of wijziging van de wijze waarop de voorziening, bedoeld in artikel 45, tweede lid, van de Wet op het primair onderwijs, wordt georganiseerd.

B

Artikel 15, derde lid, wordt vervangen door:

3. Een besluit met betrekking tot een aangelegenheid als bedoeld in de artikelen 11, onderdeel s, en 13, onderdeel g, wordt niet genomen dan na raadpleging van de ouders.

ARTIKEL IV

Indien het bij koninklijke boodschap van 20 december 2005 ingediende voorstel van wet houdende nieuwe bepalingen met betrekking tot medezeggenschap op scholen als bedoeld in de Wet op het primair onderwijs, de Wet op de expertisecentra en de Wet op het voortgezet onderwijs (Wet medezeggenschap op scholen) (Kamerstukken I 2005/06, 30 414, nr. A) tot wet is of wordt verheven en in werking is getreden of treedt nadat deze wet in werking is getreden, wordt genoemd voorstel van wet, na tot wet te zijn verheven, als volgt gewijzigd:

a. In artikel 11 vervalt aan het slot van onderdeel n “en”, wordt aan het slot van onderdeel o de punt vervangen door “; en”, en wordt na onderdeel o een nieuw onderdeel toegevoegd, luidend: p. vaststelling of wijziging van de wijze waarop de voorziening, bedoeld in artikel 45, tweede lid, van de Wet op het primair onderwijs, wordt georganiseerd.

b. Artikel 15, derde lid, wordt vervangen door:

3. Een besluit met betrekking tot een aangelegenheid als bedoeld in de artikelen 11, onderdeel s, en 13, onderdeel g, wordt niet genomen dan na raadpleging van de ouders.

ARTIKEL V

De artikelen van deze wet zijn voor het eerst van toepassing op het schooljaar 2007-2008.

ARTIKEL VI

Deze wet treedt in werking met ingang van 1 januari 2007.

Lasten en bevelen dat deze in het Staatsblad zal worden geplaatst en dat alle ministeries, autoriteiten, colleges en ambtenaren wie zulks aangaat, aan de nauwkeurige uitvoering de hand zullen houden.

De Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,

M.J.A. van der Hoeven

MEMORIE VAN TOELICHTING

Algemeen deel

1. Inleiding

Tijdens de Algemene Politieke Beschouwingen 2006 is de motie Van Aartsen/Bos (Kamerstukken II 2005/06, 30 300, nr. 14) aangenomen. In de motie wordt verzocht de wet- en regelgeving met ingang van 1 januari 2007 zodanig aan te passen dat scholen worden verplicht hetzij voor- en naschoolse opvang te bieden tussen 7.30 uur en 18.30 uur, hetzij faciliteiten te bieden waarbinnen andere partijen dat doen en de randvoorwaarden hierbij aan te geven. De organisatie van de buitenschoolse opvang waar het bevoegd gezag van de school zorg voor draagt, vindt alleen plaats op doordeweekse dagen en kan bestaan uit voorschoolse opvang, naschoolse opvang, opvang op vrije dagen dan wel opvang tijdens de schoolvakanties of een combinatie van deze opvangmodaliteiten. Opvang tijdens algemeen erkende feestdagen valt hier buiten. De tussenschoolse opvang, bedoeld in artikel 45 van de Wet op het primair onderwijs (WPO), valt buiten de buitenschoolse opvang zoals die in dit wetsvoorstel wordt geregeld.

Het kabinet heeft op hoofdlijnen aangegeven (Kamerstukken II 2005/06, 30 300, nrs. 57 en 137) hoe het de motie wil uitvoeren. Daarnaast is het kabinet ingegaan op de verdere uitwerking van de motie en op het perspectief waarin het kabinet de uitvoering van de motie plaatst. Zo ziet het kabinet het onderwijs en de kinderopvang als gescheiden verantwoordelijkheden. De buitenschoolse opvang is nadrukkelijk geen onderwijs. Buitenschoolse opvang is een van de vormen van kinderopvang die valt onder de reikwijdte van de Wet kinderopvang. Het bevoegd gezag wordt verantwoordelijk voor het regelen van de aansluiting tussen onderwijs en kinderopvang.

In het Algemeen Overleg van 26 januari 2006 (Kamerstukken II 2005/06, 28 447, nr. 125) is met de Tweede Kamer gesproken over de uitwerking van de motie. Daar is met name gemarkeerd dat de kwaliteit van de opvang voorop moet staan en dat de opvang via de Wet kinderopvang wordt uitgevoerd.

Werkende ouders met schoolgaande kinderen tot 12 jaar hebben voorzieningen nodig voor het combineren van werk en zorg. Dit zal makkelijker worden als bestaande organisatorische problemen zoals die ten aanzien van de aansluiting tussen basisschool en kinderopvang, voor ouders worden opgelost. Er zijn signalen dat sommige scholen de opvang van kinderen van werkende ouders primair zien als een verantwoordelijkheid van de ouders en de buitenschoolse opvang. Kinderopvangorganisaties hebben aangegeven dat zij daardoor soms problemen ervaren. Zo geven scholen niet altijd tijdig aan wanneer de school gesloten is vanwege roostervrije dagen of vakantie van de leerkrachten. Voor de kinderopvangorganisaties is het tijdig verstrekken van deze informatie van belang om de ouders een aanbod van buitenschoolse opvang te leveren. Zo zullen de kinderopvangorganisaties tijdig bij de ouders moeten kunnen informeren of zij op het aanbod van buitenschoolse opvang op een bepaalde roostervrije dag willen ingaan. Met de invoering van dit wetsvoorstel wordt ouders zekerheid geboden, door de garantie dat er sluitende afspraken worden gemaakt tussen school en buitenschoolse opvang en dat er aansluitende arrangementen zijn gedurende de periode dat de ouders de kinderen aan de zorg van anderen overdragen. Ouders hebben een belangrijke stem in de opvang van hun kinderen. De positie van ouders ten opzichte van het bevoegd gezag moet goed geregeld worden. Dit wetsvoorstel voorziet hier in.

De bepalingen die in dit wetsvoorstel zijn neergelegd zijn mede tot stand gekomen na bestuurlijk overleg met de werkgevers- en werknemersorganisaties vanuit het onderwijs en de kinderopvang, de ouderorganisaties en de VNG. Vertegenwoordigers van de werkgevers-, werknemers- en ouderorganisaties uit de onderwijs- en kinderopvangsector hebben de Werkgroep Onderwijs Kinderopvang opgericht. Met deze werkgroep is regelmatig contact.

2. Het brede kader

De buitenschoolse opvang is een belangrijk onderdeel van een sluitend dagarrangement. Het perspectief voor de toekomst, dat het kabinet bij de start van Operatie Jong heeft gepresenteerd, is goed op elkaar aansluitende voorzieningen op het terrein van onderwijs, opvang, sport en cultuur voor ieder kind. Het sleutelbegrip is samenwerking. Hierdoor kan de inzet van mensen, geldstromen en bevoegdheden gebundeld worden. Dat leidt onder meer tot een sluitend dagarrangement.

Ouders zijn vrij in de wijze waarop zij de opvang van hun kinderen vorm geven; via opvangvoorzieningen of op een andere manier. Voor ouders die dat wensen, wil het kabinet de keuze voor een sluitend dagarrangement bieden. Het kabinet streeft naar een kwalitatief goed en gevarieerd dagarrangement voor ieder kind. Hiermee krijgt ieder kind optimaal de kans zich te ontwikkelen in de richting die het beste past bij zijn of haar mogelijkheden. Het kabinet zal daarom het verdergaand afstemmen van voorzieningen blijven stimuleren. Samenhang, een doorlopend aanbod en goede kwaliteit op lokaal niveau blijven centraal staan.

Werkende ouders ervaren een tijdsvraagstuk: geen aansluiting en te weinig flexibiliteit van openingstijden, grote afstanden tussen school en dagverblijf of buitenschoolse opvang en geen oplossingen voor onverwachte gebeurtenissen. Dagarrangementen bieden hiervoor oplossingen.

Dagarrangementen kunnen goed vorm gegeven worden via een brede school. Het kabinet stimuleert dat scholen zich, wanneer zij dat willen, kunnen ontwikkelen tot brede scholen. Brede scholen hebben verschillende doelstellingen, maar bieden onder andere nieuwe mogelijkheden om een sluitend dagarrangement te realiseren. Samenwerking tussen organisaties uit diverse disciplines is hét kenmerk van de brede school. Basisscholen, peuterspeelzalen en kinderopvangorganisaties worden beschouwd als de kernpartners. Zij zijn vrijwel altijd betrokken bij deze samenwerking. Daarnaast participeren veelal ook bibliotheken, welzijnswerk, consultatiebureaus, schoolartsen en maatschappelijk werk in de brede school. Ook sportverenigingen, muziekscholen en andere culturele instellingen zijn in veel gevallen betrokken bij de samenwerking. De brede school is aldus een goede vorm om een gevarieerd dagarrangement in en rondom de basisschool te ontwikkelen, naast de andere modaliteiten die hiervoor door scholen tot stand worden gebracht.

De groei van het aantal brede scholen zet door. In 2005 waren er 600 brede scholen in Nederland. Gemeenten verwachten dat er in 2010, 1200 brede scholen zijn (Jaarbericht 2005, Brede scholen in Nederland, Oberon 2005). In het kader van Operatie Jong wordt gewerkt aan het wegnemen van belemmeringen op rijksniveau om aan deze ambitie gestalte te geven.

Het zorgen voor de aansluiting met de buitenschoolse opvang door scholen zoals opgenomen in de motie Van Aartsen/Bos past in deze ontwikkeling. Het kabinet steunt deze ontwikkeling door uitvoering aan deze motie te geven. Het uitgangspunt is de wens om de arbeidstijden van werkende ouders en de schooltijden van hun kinderen goed op elkaar aan te laten sluiten. Het doel is opvangvoorzieningen voor ouders en kinderen meer toegankelijk te maken.

Het ligt voor de hand dat het bevoegd gezag van een basisschool de instantie is die, met de invoering van dit wetsvoorstel, zorg zal dragen voor de organisatie van sluitende arrangementen tussen onderwijs en kinderopvang. Met de invoering van dit wetsvoorstel worden de basisscholen het aanspreekpunt voor de ouders voor wat betreft de aansluiting met de kinderopvang. Reden hiervoor is de feitelijke situatie dat de wijze van organisatie van de scholen (begin- en eindtijden, roostervrije dagen, vakanties en dergelijke) centraal staat. De ervaring leert dat kinderopvangorganisaties zich meer aan de school aanpassen dan andersom.

De uitwerking van de motie is een belangrijke eerste stap om tot een goede aansluiting tussen onderwijs en kinderopvang te komen, in het brede kader van een sluitend dagarrangement voor ouders en hun kinderen. Met dit wetsvoorstel wordt het voor ouders gemakkelijker om de opvang van hun kinderen te organiseren. Naar verwachting zal de buitenschoolse opvang, zoals in dit wetsvoorstel vastgelegd, op den duur een meer gebruikelijke wijze van opvang worden.

3. Uitgangspunten

Uitgangspunt is dat het voorgenomen beleid inzake buitenschoolse opvang een gezamenlijke aangelegenheid wordt van het bevoegd gezag en de ouders. De uitvoering start met een verzoek van een of meer ouders. Het bevoegd gezag is na een dergelijk verzoek gehouden om uitvoering te geven aan de met dit wetsvoorstel opgelegde verplichting. De medezeggenschapsraad speelt geen rol in het verzoek van de ouders aan de basisschool omtrent het organiseren van een voorziening voor kinderopvang. Het bevoegd gezag wordt verantwoordelijk voor het organiseren van een voorziening voor de buitenschoolse opvang. Hiertoe wordt artikel 45 van de WPO aangepast. In het huidige artikel 45 van de WPO is vastgelegd dat het bevoegd gezag verantwoordelijk is voor de organisatie van de tussenschoolse opvang. Met dit wetsvoorstel komt de verantwoordelijkheid voor de organisatie van de buitenschoolse opvang bij het bevoegd gezag te liggen. Het bevoegd gezag wordt niet verantwoordelijk voor de uitvoering van de buitenschoolse opvang. De buitenschoolse opvang kan plaatsvinden in ofwel een geregistreerd kindercentrum, dat al dan niet binnen een schoolgebouw is gevestigd, ofwel bij een gastouder, die door tussenkomst van een geregistreerd gastouderbureau, gastouderopvang aanbiedt. Deze twee vormen vallen onder de werking van de Wet kinderopvang, evenals de ouderparticipatiecrèche. Deze laatste vorm betreft een kindercentrum waar een groep ouders beurtelings hun eigen kinderen opvangt. Deze ouders hoeven niet aan bepaalde opleidingseisen te voldoen; alle overige kwaliteitseisen van de Wet kinderopvang zijn echter wel van toepassing ten aanzien van deze vorm van kinderopvang. De registratie van een ouderparticipatiecrèche vindt plaats in de gemeente van vestiging. Financiering op grond van de Wet kinderopvang is uitsluitend van toepassing op geregistreerde opvang in de zin van die wet.

In dit wetsvoorstel is veel ruimte gelaten voor de wijze waarop de aansluiting van school en buitenschoolse opvang kan worden vormgegeven. Er is hier immers maatwerk nodig; maatwerk dat tot stand komt in overleg tussen ouders en school. Er is vastgelegd dat er door de school een arrangement geboden moet worden als ouders daarom vragen. De grote variëteit in sluitende arrangementen die zal ontstaan is een beoogd effect: op deze manier krijgt het noodzakelijke maatwerk vorm.

Ouders betalen de kosten van de buitenschoolse opvang. Zij kunnen hiervoor onder bepaalde voorwaarden een tegemoetkoming in de kosten krijgen via de Wet kinderopvang. Kort gezegd, draagt de rijksoverheid bij in de kosten van kinderopvang (in wettelijke termen genoemd: kinderopvangtoeslag), wanneer aan de volgende voorwaarden wordt voldaan:

- de ouder en zijn eventuele partner combineert werk of toeleiding tot werk met de zorg voor kinderen;
- de kinderen die gebruik maken van kinderopvang, behoren tot het huishouden van de ouder;
- de kinderen zijn nog niet begonnen aan het voortgezet onderwijs;
- de kosten van kinderopvang worden door de ouder en zijn eventuele partner gemaakt; en
- de kinderopvang vindt plaats in een geregistreerd kindercentrum en de gastouderopvang vindt plaats door tussenkomst van een geregistreerd gastouderbureau.

De kinderopvangtoeslag - die kan worden aangevraagd bij de Belastingdienst/Toeslagen - is niet voor iedereen hetzelfde. De bijdrage is onder meer afhankelijk van het inkomen van de ouder(s).

Het bevoegd gezag bepaalt na advies van de medezeggenschapsraad op welke wijze de buitenschoolse opvang georganiseerd wordt. De medezeggenschapsraad krijgt adviesrecht op de vaststelling of wijziging van de wijze waarop de buitenschoolse opvang georganiseerd wordt via aanpassing van artikel 7 van de Wet medezeggenschap onderwijs 1992 (WMO 1992). Het kabinet sluit met deze keuze aan bij het advies van de Onderwijsraad. Om er voor te zorgen dat zoveel mogelijk ouders betrokken kunnen zijn, onderstreept het kabinet het belang van het raadplegen van alle ouders. In dit wetsvoorstel wordt daartoe voorgesteld in artikel 11 van de WMO 1992 op te nemen dat een besluit met betrekking tot de vaststelling of wijziging van de

wijze waarop de buitenschoolse opvang wordt georganiseerd, niet wordt genomen dan na raadpleging van de ouders.

Het is van belang dat ouders worden geïnformeerd over de wijze waarop de buitenschoolse opvang wordt georganiseerd. Het bevoegd gezag dient hierover informatie in de schoolgids op te nemen. Hiertoe wordt artikel 13 van de WPO aangepast.

Op mijn verzoek heeft de Onderwijsraad advies uitgebracht over hoe scholen zorg kunnen dragen voor het organiseren van de opvang voor kinderen van 4 tot 12 jaar. De Onderwijsraad komt in zijn advies "Een vlechtwerk van opvang en onderwijs" (Bijlage bij Kamerstukken II 2005/06, 30 300 VIII, nr. 199) tot drie modellen, waarvan 1 model 2 varianten kent. De Wet kinderopvang is voor wat betreft de kwaliteit in alle modellen leidend. De Onderwijsraad pleit er voor scholen ruimte te geven om zelf keuzes te maken, maar ook om scholen te ondersteunen door het beschikbaar stellen van beproefde aanpakken en organisatie modellen, zoals het concept van de brede school. Ook wordt ondersteuning geboden door de daartoe speciaal ingestelde Werkgroep Onderwijs Kinderopvang (WOK). Zo inventariseert deze werkgroep "best practices" om een goede uitvoering van het voorgenomen beleid mogelijk te maken. De keuzevarianten zijn eveneens opgenomen in de Regeling incidentele middelen bso voor basisscholen (Stcrt. 2006, 159).

De Onderwijsraad maakt in zijn advies "Een vlechtwerk van opvang en onderwijs" een onderscheid tussen een inspanningsverplichting en een resultaatsverplichting. Het kabinet neemt dit onderscheid over, maar is van mening dat de resultaatsverplichting sneller kan worden ingevoerd dan de Onderwijsraad voorstelt. Het kabinet is van mening dat niet aan de benodigde randvoorwaarden voor invoering per 1 januari 2007 kan worden voldaan. Wel vindt het kabinet dat scholen de tijd tot 1 augustus 2007 moeten benutten om zich voor te bereiden. In de periode van 1 januari 2007 tot 1 augustus 2007 hebben scholen daarom als het ware een inspanningsverplichting om zich voor te bereiden op de organisatie van een voorziening voor de buitenschoolse opvang. Per 1 augustus 2007 zal met dit wetsvoorstel aan scholen een resultaatsverplichting voor het zorg dragen voor het organiseren van een voorziening voor buitenschoolse opvang worden opgelegd. De keuze voor de datum van 1 augustus 2007 hangt samen met de start van het nieuwe schooljaar. In het algemeen is het voor scholen lastig te voldoen aan een dergelijke verplichting midden in het schooljaar.

Dit wetsvoorstel heeft betrekking op basisscholen. Op speciale scholen voor basisonderwijs als bedoeld in artikel 1 van de Wet op het primair onderwijs en scholen voor speciaal onderwijs als bedoeld in artikel 1 van de Wet op de expertisecentra is deze wetswijziging niet van toepassing. Op deze scholen zitten kinderen met dusdanige beperkingen dat de reguliere kinderopvang niet altijd voldoende toegerust is om deze kinderen op te vangen. Voor deze kinderen bestaan dan ook in het algemeen veel voorzieningen, waaronder onder meer specifieke mogelijkheden voor buitenschoolse opvang en - behandeling. In hoeverre er voor wat betreft de aansluiting tussen de scholen en de opvang problemen zijn voor ouders en kinderen is nog onvoldoende bekend. Daarom zal worden onderzocht hoe het speciaal onderwijs invulling kan geven aan deze verplichting. Mede op verzoek van de onderwijssector wordt van deze speciale scholen voor basisonderwijs niet verwacht dat zij per 1 augustus 2007 zullen voldoen aan de verplichting om tot een aansluiting met de kinderopvang te komen.

4. Verantwoordelijkheid bevoegd gezag

De verantwoordelijkheid voor het zorgdragen voor een voorziening voor buitenschoolse opvang op schoolniveau komt bij het bevoegd gezag te liggen. Dit wetsvoorstel heeft als doel het bevoegd gezag verantwoordelijk te maken voor de aansluiting van de schooltijden met buitenschoolse opvang voor ouders die hier om verzoeken: de vraag van ouders is leidend. Dit recht van de ouders maakt geen onderdeel uit van het adviesrecht dat de medezeggenschap heeft. Het adviesrecht heeft slechts betrekking op de vaststelling of wijziging van de wijze waarop de kinderopvang wordt georganiseerd. Hoe het bevoegd gezag hier vervolgens feitelijk invulling aan gaat geven, is aan het bevoegd gezag in overleg met de ouders. Door de Onderwijsraad zijn hiervoor modellen opgesteld in bovengenoemd advies die

scholen een handvat kunnen bieden, maar scholen zijn vrij om een eigen model te implementeren in samenspraak met ouders.

Indien een of meer ouders het bevoegd gezag van een school verzoeken om een voorziening voor de buitenschoolse opvang te organiseren, ligt het voor de hand dat het bevoegd gezag van de school de specifieke behoeften van ouders breed inventariseert. Dit is van belang om te bepalen welk model de voorkeur van het merendeel van de ouders heeft. Het bevoegd gezag van de school kan deze inventarisatie zelf doen of kan dit laten uitvoeren door bijvoorbeeld een kinderopvangorganisatie. Vervolgens brengt het bevoegd gezag van de school het aanbod van een of meerdere kinderopvangorganisaties in de omgeving in beeld. Het aanbod zal bijvoorbeeld de tijden van opvang (openings- en sluitingstijden, wel of geen opvang in de schoolvakanties of tijdens studiedagen) bevatten. Daarna maakt het bevoegd gezag van de school afspraken met deze organisatie(s). De afspraken hebben betrekking op de tijden van opvang, zodat deze aansluiten bij de schooltijden, en het vervoer van de leerlingen naar de locatie waar de kinderopvang wordt verzorgd.

Het bevoegd gezag kan er ook voor kiezen zelf een rechtspersoon (stichting) op te richten die de uitvoering van de opvang verzorgt. In dat geval moet de stichting zich laten registreren als een kinderopvangorganisatie en voldoen aan de eisen die de Wet kinderopvang stelt.

Voor kleine scholen kan de invoering van de motie betekenen dat ze voor weinig leerlingen aansluiting met de kinderopvang hoeven te regelen. Het ligt voor de hand dat zij samen met andere scholen afspraken maken. Er bestaan al voorbeelden van kinderopvangorganisaties die kinderopvang voor verschillende scholen verzorgen. Op het platteland zijn er maar een beperkt aantal kindercentra, die daardoor vaak ver uit elkaar liggen. Plattelandsscholen kunnen daarom bijvoorbeeld gebruik maken van de mogelijkheid om de voor- en naschoolse opvang te regelen via gastouderopvang op grond van de Wet kinderopvang, dat wil zeggen gastouderopvang die wordt georganiseerd via een geregistreerd gastouderbureau. Ook de geregistreerde gastouderopvang valt onder de Wet kinderopvang, zodat de kwaliteit van deze opvangvorm gewaarborgd is.

Gastouderopvang is opvang van kinderen in de woning van de gastouder of de vraagouder. De gastouder mag maximaal vier kinderen (exclusief eigen kinderen) onder zijn of haar hoede nemen. Onder de Wet kinderopvang vallen alleen gastouders die zijn aangemeld bij een geregistreerd gastouderbureau. Sinds april 2005 is onder de Wet kinderopvang een nieuwe vorm van gastouderopvang mogelijk: innovatieve gastouderopvang. Dit is een experimentele (vooralsnog tijdelijke) vorm van kinderopvang. Daarbij gaat het om gastouderopvang, waarbij de gastouder gelijktijdig maximaal zes kinderen (exclusief de eigen kinderen) kan opvangen. Het Tijdelijke besluit innovatieve kinderopvang regelt dat gastouderopvang ook plaats kan vinden op locaties die ruimer zijn dan de locaties zoals opgenomen in de Wet kinderopvang, te weten: opvang in de gezinssituatie in de woning waar de gast- of vraagouder zijn hoofdverblijf heeft.

De ontwikkelingskansen van kinderen worden verbeterd wanneer het bevoegd gezag en de kinderopvangorganisatie verder gaan in de samenwerking dan alleen het vastleggen van bovengenoemde zaken. Zo is overleg over de gehanteerde pedagogische lijn een goed middel om de doorgaande ontwikkelingslijn te stimuleren. Partijen kunnen hun samenwerking ook uitbreiden naar andere partners waardoor een breder arrangement tot stand kan komen. De keuze voor deze verdergaande vormen van samenwerking wordt overgelaten aan de betrokken partijen. Het is geen verplichting die voortvloeit uit dit wetsvoorstel.

Indien door geen enkele ouder een verzoek wordt gedaan voor het organiseren van een voorziening voor buitenschoolse opvang, hoeft het bevoegd gezag hier geen zorg voor te dragen.

In het algemeen organiseren scholen nu al allerlei activiteiten na schooltijd, al dan niet in het kader van een brede school. Het is wenselijk dat dit zo blijft. Deze activiteiten kunnen een goede aanvulling zijn op de buitenschoolse opvang, waarmee een breed palet aan activiteiten kan worden georganiseerd. De invulling van de tijd na school met activiteiten in plaats van opvang kan niet als invulling gezien worden van dit wetsvoorstel. Wanneer ouders om opvang verzoeken loopt de uitvoering via de Wet kinderopvang.

5. De positie van ouders

Eerder genoemde motie heeft onder andere tot doel om sluitende dagarrangementen tot stand te brengen, waardoor de werktijden van ouders beter aansluiten op de schooltijden van kinderen. Ouders hebben hier een groot belang bij en zij betalen de kosten voor de buitenschoolse opvang. Het kabinet vindt het daarom belangrijk dat de ouders bij de keuze voor een bepaalde vorm van buitenschoolse opvang betrokken worden. De vraag van ouders is leidend voor de invulling die het bevoegd gezag geeft aan de wijze van organiseren van een voorziening voor buitenschoolse opvang. Daarnaast moet het bevoegd gezag er rekening mee houden dat de keuze voor de vorm van een voorziening past binnen de visie van de school.

Het kabinet wil daarom dat ouders adviesrecht krijgen via de medezeggenschapsraad. Om er voor te zorgen dat zoveel mogelijk ouders betrokken kunnen zijn bij de vaststelling of wijziging van de wijze waarop de voorziening voor buitenschoolse opvang wordt georganiseerd, onderstreept het kabinet daarnaast de verplichting van het raadplegen van alle ouders over de wijze waarop het bevoegd gezag een voorziening voor buitenschoolse opvang organiseert. De wijze waarop de voorziening voor buitenschoolse opvang is georganiseerd geldt zo lang als beide partijen hier achter staan, maar zal in de praktijk tenminste voor de periode van een schooljaar gelden.

Op grond van artikel 12 van de WMO 1992 dient een bevoegd gezag een te nemen besluit over de vaststelling of wijziging van de wijze waarop de buitenschoolse opvang wordt georganiseerd, voor advies aan de medezeggenschapsraad voor te leggen, en wel op een zodanig tijdstip dat het advies van wezenlijke invloed kan zijn op de besluitvorming van het bevoegd gezag.

Voordat het advies door het bevoegd gezag wordt uitgebracht, wordt de medezeggenschapsraad in de gelegenheid gesteld met het bevoegd gezag overleg te voeren en nadat het advies door de medezeggenschapsraad is uitgebracht -maar voordat het besluit is genomen door het bevoegd gezag- wordt de medezeggenschapsraad zo spoedig mogelijk schriftelijk in kennis gesteld van de wijze waarop gevolg is gegeven aan het uitgebrachte advies. Indien het bevoegd gezag het advies niet of niet geheel wil volgen, wordt de medezeggenschapsraad in de gelegenheid gesteld nader overleg te voeren alvorens het besluit definitief wordt genomen.

Als het bevoegd gezag een besluit heeft genomen waarover door de medezeggenschapsraad advies is uitgebracht en het bevoegd gezag volgt het advies van de medezeggenschapsraad niet of niet geheel op en de medezeggenschapsraad is van oordeel dat daardoor de belangen van de school of de belangen van de medezeggenschapsraad ernstig worden geschaad, dan kan de medezeggenschapsraad deze kwestie op grond van artikel 19, eerste lid, onderdeel c, van de WMO 1992, voorleggen aan een onafhankelijke geschillencommissie. De in de WMO 1992 opgenomen bepalingen betreffende geschillen zijn daarop van toepassing. Individuele ouders die een andere afspraak met het bevoegd gezag van de school wensen, kunnen daarvoor contact leggen met de medezeggenschapsraad.

Overigens blijven ouders de mogelijkheid houden om zelf opvang te regelen zonder gebruik te maken van de mogelijkheden die de school biedt. Over de keuze van de opvangvoorziening die het bevoegd gezag van de school biedt, dient informatie in de schoolgids opgenomen te worden.

Op grond van artikel 14 van de WPO kunnen ouders een klacht indienen bij de klachtencommissie van de school, onder andere over gedragingen en beslissingen van het bevoegd gezag dan wel het nalaten van gedragingen en het niet nemen van beslissingen door het bevoegd gezag. Over de wijze waarop het bevoegd gezag al dan niet zorg draagt voor de organisatie van buitenschoolse opvang kunnen ouders dus ook een klacht indienen bij de klachtencommissie van de school.

Voor ouders die gebruik maken van kinderopvang bestaan er verschillende (rechts)waarborgen. Zo kunnen ouders deelnemen aan oudercommissies. In geval van klachten over de kinderopvang staat voor hen de weg open van de Wet klachtrecht cliëntenzorgsector. In geval van een geschil kunnen ouders onder bepaalde omstandigheden ook de hulp inroepen van de Geschillencommissie kinderopvang.

6. Toezicht Inspectie

De Inspectie van het onderwijs toetst vanaf 1 augustus 2007 aan de hand van de schoolgids of de bevoegde gezagsorganen aan de medezeggenschapsraad advies hebben gevraagd over de wijze waarop de buitenschoolse opvang wordt georganiseerd. In de periode tussen 1 januari 2007 en 1 augustus 2007, houdt de inspectie nog geen toezicht. In die periode kan het bevoegd gezag immers nog niet aangesproken worden op zijn verplichting om een voorziening voor buitenschoolse opvang te organiseren indien een of meer ouders hier om verzoeken; het betreft dan nog slechts een voorbereidingsfase.

In het geval de buitenschoolse opvang binnen het schoolgebouw plaatsvindt, is de gemeente verantwoordelijk voor het toezicht op de naleving van de kwaliteitseisen die op grond van de Wet kinderopvang aan kinderopvang worden gesteld. Het college van burgemeester en wethouders wijst ambtenaren van de gemeentelijke gezondheidsdienst (GGD) aan als toezichthouder. Zij houden toezicht op de naleving van de in de Wet kinderopvang geformuleerde kwaliteitseisen.

7. Inzet financiële middelen

Administratieve taken

Voor de uitwerking van de motie van Aartsen/Bos zal worden bezien of en zo ja in welke mate scholen hierdoor extra tijd kwijt zijn aan administratieve taken. Hiervoor wordt een nulmeting en (na invoering van deze maatregel) een evaluatie uitgevoerd in opdracht van de Ministeries van OCW en Financiën. Besluitvorming over de eventuele effecten gebeurt op basis van deze nulmeting en evaluatie.

Voor de kosten van de voorbereiding op de uitvoering van de bepalingen in het onderhavige wetsvoorstel is eenmalig € 50 miljoen beschikbaar (Regeling incidentele middelen bso voor basisscholen, Stcrt. 2006, 159).

Wet kinderopvang

Als gevolg van het wetsvoorstel zal naar verwachting het beroep op het budget van de Wet kinderopvang geleidelijk toenemen. Op de SZW-begroting is een bedrag gereserveerd van € 15 miljoen in 2007, oplopend tot € 55 miljoen in 2011 en daarna verder oplopend tot een structureel bedrag, dat door het CPB is berekend op € 145 miljoen.

Gemeentelijke kosten

De kosten die voortvloeien uit buitenschoolse opvang komen voor rekening van de ouders. In die kosten zullen onder andere de kosten voor de ruimte die daarvoor moet worden ingericht, worden verdisconteerd. Indien het bevoegd gezag er voor kiest zelf een rechtspersoon (stichting) op te richten die de uitvoering van de opvang verzorgt, dan wel indien een gemeente het bevoegd gezag van een school is, zal de stichting zich moeten laten registreren als een kinderopvangorganisatie en moeten voldoen aan de eisen die de Wet kinderopvang stelt. Op het huren van ruimten zijn voor de school –ook voor de school waarbij de gemeente het bevoegd gezag vormt- die een dergelijke stichting heeft opgericht, dezelfde regels van toepassing als voor elke andere kinderopvangorganisatie die onder de Wet kinderopvang valt en een lokaal zou huren van de gemeente en daar huur voor zou betalen. Ter voorkoming van oneerlijke concurrentie, zal deze stichting -in het incidentele geval dat het bevoegd gezag eveneens de beslissingsbevoegdheid heeft over de huur en verhuur van de lokalen- tenminste de integrale kostprijs in rekening moeten brengen en de kinderopvangactiviteiten zullen op marktconforme wijze moeten worden verricht. In de huidige regelgeving is in een dergelijke verplichting nog niet voorzien. Een zodanige verplichting zal op termijn voortvloeien uit de voorgenomen wijziging van de Mededingingswet ter invoering van regels voor ondernemingen met een bijzondere taak, overheidsondernemingen en overheidsbedrijven. Kosten voor de huur van de ruimte zullen –hoe dan ook- altijd bij de ouders in rekening worden gebracht. De relatie gemeente-kinderopvangorganisatie en gemeente-scholen wordt door dit wetsvoorstel niet gewijzigd. De afspraken die gemeenten en scholen onderling maken over de verhuur van lokalen blijven van toepassing. Met gemeenten is geen overleg gevoerd omdat extra kosten voor gemeenten op dit punt niet te verwachten zijn.

De GGD ziet toe op de naleving van de eisen die in de Wet kinderopvang zijn neergelegd. Gemeenten ontvangen voor toezicht- en handhavingstaken op grond van de Wet kinderopvang via het Gemeentefonds jaarlijks een bedrag van € 7 miljoen van het Ministerie van SZW. Bij de vaststelling van dit budget is onder meer rekening gehouden met de te verwachten groei van het gebruik van kinderopvang. Een onderdeel van de eerste wettelijke evaluatie van de Wet kinderopvang in 2008 is het gebruik van kinderopvang, waaronder de buitenschoolse opvang. Inzicht in dit gebruik wordt verkregen op basis van de gegevens van de Belastingdienst/Toeslagen. Naar aanleiding van de resultaten van dit evaluatieonderzoek wordt conform de reeds bestaande afspraken bezien in hoeverre het budget voor toezicht en handhaving dient te worden aangepast.

Dit wetsvoorstel heeft als doel dat er voor de organisatie van de buitenschoolse opvang door het bevoegd gezag afspraken kunnen worden gemaakt met kinderopvangorganisaties over opvang in de zin van de Wet kinderopvang. In artikel 4 van de WPO is opgenomen dat burgemeester en wethouders aan ouders van in de gemeente verblijvende leerlingen ten behoeve van het schoolbezoek op aanvraag bekostiging verstrekken indien burgermeester en wethouders de vervoerkosten van deze leerling noodzakelijk achten. De gemeenteraad stelt hiertoe zelf een nadere regeling vast binnen de wettelijk aangegeven kaders van artikel 4 van de WPO.

Het artikel heeft betrekking op leerlingenvervoer van de verblijfplaats van de leerling naar de school. Dit houdt in dat vervoer van en naar een kinderopvangorganisatie in de zin van de Wet kinderopvang hier niet onder valt. Dat is op dit moment niet het geval en door dit wetsvoorstel wordt hier geen verandering in gebracht.

Artikelsgewijze toelichting

Artikel 1, onderdeel B

Met de zinsnede “zorgdragen voor de organisatie van kinderopvang...etcetera”, in artikel 45, tweede lid, van de WPO, is bedoeld dat het bevoegd gezag verantwoordelijk wordt voor de organisatie van een voorziening voor de buitenschoolse opvang. Het bevoegd gezag is vrij- na advies van de medezeggenschapsraad en na raadpleging van de ouders- in de keuze voor de vorm van kinderopvang: op welke wijze het bevoegd gezag daar gestalte aan geeft is niet relevant, als het bevoegd gezag er maar voor zorgt dat er een voorziening is georganiseerd. Dit houdt niet in dat het bevoegd gezag verplicht is deze voorziening zelf te organiseren. Het bevoegd gezag kan dat overigens wel doen.

Met de zinsnede “doordeweekse niet-schooldagen, niet zijnde algemeen erkende feestdagen en op schooldagen gedurende de voor- en naschoolse periode, tussen 07:30 uur en 18.30 uur”, wordt bedoeld dat de school zorg draagt voor buitenschoolse opvang tussen 07.30 uur en 18.30 uur op iedere maandag tot en met vrijdag met uitzondering van de algemeen erkende feestdagen, de tijdstippen wanneer er les wordt gegeven en als er sprake is van tussenschoolse opvang .

De Minister van Onderwijs,
Cultuur en Wetenschap,

(M.J.A. van der Hoeven)